

MINTIS

Thought, Lithuanian Daily Newspaper.
Permitted by UNRRA Team 155.
Eina kasdien be šventadienių.
Atsakingasis redaktorius J. Vasaitis.
Memmingenas, Airport, Baltic Camp.
Prenumerata mėn. 10 RM.,
Atskiras numeris 40 pf.

Lietuvių visuomenės dienraštis Nr. 91 Memmingenas Trečiadienis, 1946 m. birželio mėn. 12 d. I metai

Austrija - isbandymo akmuo Sovietu Sąjungai

Londonas. „News Chronicle“ rašo, kad Austrija yra išbandymo akmuo Sovietų Sąjungai. Kiti Anglijos laikraščiai gyvai komentuoja prof. Laski kalbą, pasakytą darbo partijos konferencijoje ir ypatingai sustoja ties ta vieta, kur užsimenama apie Sovietų Sąjungos nuomonę, jog vakarinės demokratijos visiškai subankrutavusios. „Daily Mail“ ir „Daily Telegraph“ prof. Laski kalbą kritikuoja, pažymėdami, kad užsienio politika negali būti nustatoma vien tik meilės ir partijų ryšių sentijomis vadovaujantis. Prof. Laski kalba rašo „Daily Mail“ yra gausi prieštaravimų.

MONARCHISTŲ DEMONSTRACIJA ROMOJE

Roma. Vakar Romoje monarchistai bandė surengti demonstracijas. Demonstrantai policijos buvo išsklaidyti.

ANGLŲ ZONOJE TVARKYTIS PAVEDAMA VOKIEČIAMS

Hamburgas (AP). Naujasis britų karinis gubernatorius, Sir Sholto Douglas, anglų zonos tarėjų atstovybei pranešė, kad administracijos atsakingumas, įskaitant ir Ruhrro anglies paskirtymą britų zonoje, perleidišamas vokiečių administraciniams organams.

PAGEIDAUJA IMIGRANTŲ

Buenos Aires (AP). Argentinoje pageidaujama imigrantų iš Italijos, Ispanijos, Airijos, Belgijos ir Olandijos, kad galėtų padidinti žemės ūkio gamybą.

Dabartinis 14 mil. gyventojų kiekis, kurių apie pusė įsikūrė miestuose, per mažas, kad galėtų našiai apdoroti 1.084.000 kv mylių žemės, tinkamos žemės ūkiui ir esančios vidutinio klimato zonoje. Vyriausybė pasiryžusi duoti pašalpos 100.000 kasmet.

TRŪKSTA JAUNIKIŲ

Chattanooga (AP). JAV valstybėse 6 milijonams vedybinio amžiaus moterų stinga jaunikių. Dėl to būvio bijomasi, kad nepradėtų didėti varžybos ir tuo pat nepagausėtų skyrybos.

Mielus bičiulius
ELEONORĄ ILGUNAITE
ir
MEČI VALIUKENĄ,
sukūrusius šeimos židinį, nuoširdžiai sveikina ir linki laimingo, saulėto šeimos gyvenimo.
V. ir Stp. Vykintai.

GEN. MICHAILOVIČIAUS BYLOS ATGARSIS

Londonas. Belgrade vykstanti gen. Michailovičiaus byla randa didelį atgarsį anglų spaudoje. „Times“ deda vieno anglų generolo pranešimą, kuris buvo prie partizanų štabo Jugoslavijoje ir išvadoje rezumuoja, kad vis dėl to, mažiausia liudininkai iš užsienio turėtų būti bent išklausti.

„PRAVDOS“ KORESPONDENTAS BYLINĖJASI

Zeneva (Reuters). Šveicarijos komunistų lyderis Leonas Nicole, kuris yra „Pravdos“ korespondentas, laikraščio vardu išklėlė bylą Šveicarijos paštui, kad pastarasis perduodavęs jo pranešimų turinį Šveicarijos federatiniam kabinetui.

Del panslavizmo

„Die Neue Zeitung“ (Nr. 43, V. 31) rašoma: Rusų spauda baiminasi politikos, kuri galėtų būti nukreipta prieš sovietų respubliką kaip slavų pirmaujančią galią. Naujai gimęs panslavizmas tuo būdu ima žodį. Toji rusų vadovybė suvienytų slavų idėja susiriso su šukiu: kova žūti prieš kapitalizmo jungą! Jei šiandien ant kiekvienos rusų karinės mūro rytinėje Vokietijoje kabo sentencija: „Mes esame kovotojai už tikrąją demokratiją“, tai tai reikšia ne ką kitą kaip naują europišką suglaudimo rūsį, pasigriebiant demokratinų formulių, žinoma, sovietinio atspalvio. Aukstybesnis panslavistų klausimo kėlimas „Rusija arba Europa“ nebeturėtų tuo būdu jokios praktinės reikšmės, Antrojo karo išeitis atnešė slavų pakilimą ir panslavizmo tikslų realizavimą, kas prieš dvi žmonių kartas atrodė dar kaip Maskvos utovistų smagenų verpalas, dabą stovi kaip panslavistinis kolosas šalia suskaldytos ir sudraskytos Europos.

ANDERSO KARIAI Į KANADĄ

Montrealis. Vakarinėje Kanadoje cukrinių runkelių plantacijose dirba 3.500 vokiečių karo belaisvių bus pakeisti tuo pat skaičiumi lenkų karių, drauge su kanadiečiais kovojusių Italijoje. Vokiečiai bus pasiūti į Angliją žemės ūkio darbų dirbti.
C. Daily Mail Nr. 16087.

JAPONŲ ĮMONES MANDŽIURIJAI

Sanchajus (AP). Amerikos reparacijų komisija praneša, kad Japonijos pramonės, įmonės veikia bus keliamos į Mandžiūriją jos pramonei atkurti.

PRANCŪZIJAI MOKA KARO NUOSTOLIUS

Vašingtonas (AP). JAV sutiko užmokėti Prancūzijai 21.875.000 dol. už nuostolius, kilusius ryšium su Prancūzijos laivų operacijomis arba jų žuvimu amerikiečių kontroleje.

IKI BIRŽELIO 18 TURI BŪTI PASKELBTA

Roma. Karaliui Umberto II reikalaujant, remiantis įstatymu, vyriausias Italijos teismas turės iki birželio 18 dienos peržiūrėti visus skundus dėl rinkimų ir padaryti sprendimą.

ISPANIJA PERDUODA VOKIEČIUS — NACIUS

Madridas. Vienas amerikiečių laivas šiomis dienomis turi išplaukti iš Bilbao uosto su 300 vokiečių-nacių, kuriuos Ispanijos vyriausybė perduoda amerikiečių organų žinion.

SAULĖS ENERGIJA VIRS VANDENĮ

Anglų laikraščiai rašo, kad Sovietų Sąjungos mokslininkas dr. Molero išrado virimo aparata, kuris sugautų saulės spindulių pagalba gali įšilti iki 815° C.

ARGENTINA SIUNČIA KVIEČIŲ

Buenos Aires. Iš Argentinos pranešama, kad vyriausybė, atsižvelgdama į sunkią pasaulio maitinimo padėtį, nutarė išsiųsti į Europą 75.000 tonų kviečių.

BYRNES TARĖSI SU TRUMANU

Vašingtonas. Prieš išvykdamas į Paryžių užsienų reikalų ministeris Byrnes tarėsi su prezidentu Trumanu. Į Paryžių Byrnes atvyks penktadienį.

GYVAS ATGARSIS DĖL MUFTI PABĖGIMO

Londonas. Mufti pabėgimas sukėlė gyvą atgarsį spaudoje. Anglijoje šis įvykis laikomas labai svarbiu, galinčiu arabų pasauliui iššaukti įvairių pasekmių. Komentatorių nurodoma, kad tas faktas verčia Angliją Palestinos klausimo sprendimą pastatyti taip, kad šis klausimas tiek arabų, tiek žydų, tiek pasaulio akyse nemestų Anglijai šešėlio.

SVASTIKOS VĖL PASIRODO

Hitlerinės svastikos grįžta į Reichą. Tai pirmieji ženklai būsimojo pasipriešinimo britų okupacijai. Prieš 6 mėn. jų nebuvo, o dabar jų skaičius didėja diena po dienos. Reikia tik anksti keltis, norint jas pamatyti, nes jos tuojau pašalinamos arba sunaikinamos, kai tik pastebi britų ar vokiečių policija.
C. Daily Mail Nr. 16083.

Jonas Kukis

Dievu kova

Ben. Rutkūnas

TOLIMAJAI

Išniekintas žemės gėlynas, svetimos dul­kės ir vienišas benamis keleivis... Kla­jūnas be savos tėviškės...

Jo akys žvelgia sunkiu nuovargiu. O dva­siuje sukaupias žmogaus padarytas skaus­mas, giliai palaidota praeitis, dabarties tuštuma ir ateities nežinia.

Stebiu keleivio skausmingą veidą ir ken­čiu kartu su juo. Jo sielvas mano siel­vartas, jo niauri laimė mano laimė. Mes kenčiame abu ir liūdimė abu...

Mintimis grįžtu į praeitį ir renku gra­žiausius gyvenimo perlus. Jie nuplauti žmo­gaus ašaromis ir skaidresni už krištolinę rymtečių rasą. Jais ketinu nusagstyti puošniausią karūną ir apvainikuoti žmogaus nukankintą žmogų.

„Sustok keleivi... Žinau, kas tau širdi gelia... Padėk nuvargusią galvą ant kieto akmens ir klausyk. Aš tau paseksiu legen­dą... Nuostabią gyvenimo legendą, kurios neberasi nė vienoj knygoj, nė viename, kad ir seniausiame pergamente... Legendą apie pavergtą Laisvės šalį ir nuostabią josios valdovę; apie ilgametę dievų kovą... Gėrio ir blogio dievų... Klausyk: „Senai, labai senai, vienų jūrų pakrastyje buvo ša­lis, kur žmonės gyveno laisvi, kaip paukš­čiai, kaip laisviausia žmogaus mintis...

Prie skaidrių ežerų, ant aukštų piliakalnių į dangų stiebėsi vaikaus gintaro pilių kuorai, kuriuose seni, žilabardžiai dainiai dainas kūrė ir savo šaliai dainavo. Visur viešpatavo taika, meilė ir laimė. Žmonės nežinojo, kas tai yra pavydas, neapykanta, ar nelaimė...

Nuostabi buvo šalis. Bet dar nuostabesnė buvo šalies valdovė Gintarinė. Jos grožį, tik vienas dainius, pačių dievų išrinktasis Dė­vūnas, išreikšti galėjo. Tik jo vieno kank­lės turėjo tokį švelnų balsą, kuriuo Gin­tarinė grožį nusakyti galėjo.

O valdovė, kad ir turėjo savo puošnią pilį, kurios aukštį, saule tvankantys kuorai skendo mėlynoje ežero gelmėje, nesėdėjo joje viena užsidariusi, bet tarsi plaštakė skraidė margaspalviais pievų žolynais, tarsi eikliakojė stirma braidė girių tankmėmis, ar po plačiašakiais ažuolų vainikais, žaidė ir dainavo su savo šalies gyventojais.

Ir plaukė dienos pilnos gyvenimo dži­augsmo ir laimės. Žmonių juokas it skaidrus upokšnių čiurlenimas, skildo tarp žalių tankmių ir gintarinių pilių...

Piktasis svetimų šalių demonas negalėjo ramiai žiūrėti į tarpstančią žmonių laimę, kur jo blogiui negalima buvo pasireikšti.

Ilgai, ilgai jis lauzė sau galvą, kuriuo būdu Laisvės šalies gyventojų meilę sunai­kinti, kaip jų širdyse pikto sėklą pasėti. Bet nieko sugalvoti neįstengė.

Pagaliau susivadino visos žemės blogio dvasias ir į jas šitaip prabilo: „Visa žemė yra mūsų valdžioje ir visi mūsų klauso. Tik viena šalis dar liko kur žmonių širdys skaidresnės už jų pilių gintarą. Jie nežino, kas tai yra artimo neapykanta, nepažįsta svetimo turto troškimo, ar pavydo jausmo. Ten viešpatuoja valdovė Gintarinė, kurią saugo dvi gėrio deivės: Meilė ir Laimė...

Tą šalį reikia sunaikinti ir gėrio deives iš jos išvaryti. Tuomet tik visa žemė pri­klausys mums... Galėsim kelti galutinę pergalės puotą...“

Nusikvatojo Demonas piktu juoku, kad net vėtra žemėje pakilo. O blogio dvasios vi­sos giliai susimąstė...

Ilgai viešpatavo tylą. Niekas pratarti ne­drįso, niekas svarbesnio patarimo pasiūlyti nesugebėjo...

Pagaliau pakilo trys seniausios dvasios: Godumas, Pavydas ir Neapykanta. Ir vy­riausioji šitaip prabilo: „Sena esu, kaip ir patsai pasaulis... Daug kraštų ir daug žmonių mačiau... Visur aš sugebėdavau įlysti, visur mano pasėta sėkla prigydo. Vos gimusioj gyvybėj moku išklepyti blogį.

Gintarinės gi valdomoj šaly ir po didžiau­sių pastangų nieko laimėti neįstengiau. Ir kūdikiai čia gema skaidrūs it gintarai, ku­riuose jokia blogio sėkla neprigyja...

Ilgai apie šią šalį galvojau. Ir mano se­nas protas, rodosi, išėitį rado. Klausyk De­mone. Klausykite ir jūs, mano seserys: ko mes nebegalim atlikti, atliks už mus patys žmonės... (B. d.)

Spauda

Pabėgėliu problema

„Le Monde“ nr 449. savo vedamajame „Pa­bėgėlių problema“ rašo: Pabėgėlių arba kaip anglo-saksai vadina „išvietintųjų“ liki­mas kelia tokio platumo ir komplikotumo problemas, kad jeigu jas išspręstume, kaip išsprendė Nanseno komitetas, po pirmojo pa­saulinio karo, jos pasirodytų juokingos. Tie šimtai tūkstančių, kurie yra nelaimingi, pri­valėję palikti savo tėvynę, gyvena tarpau­tinųjų organizacijų globoj ir laukia susirasti sau židinį.

Pagrindinė šių organizacijų — ir tai vie­nintelė oficiali — yra pabėgėlių tarpvalsty­binis komitetas, sukurtas Evian konferencijoj, 1938 m. liepos mėn., Roosevelto iniciatyva. Jis turėjo išspręsti iškeltų emigracijos pro­blemų klausimą, plačia kryptim, asmenų, priešingų apleisti Vokietiją ar Austriją dėl rasės, tikėjimo ar savo politinių įsitikinimų. Antrasis pasaulinis karas sukūrė naują bū­klę, dėl kurios buvo komitetas 1943 m. peror­ganizuotas.

Dvidešimtis tautų komitetas buvo įsteigtas Suvienytų Tautų organizacijos žinioj. Sis komitetas, reziduojąs Londone, pirmininkau­jamas Hector Mc Neil, posėdžiavo aštuonias savaites, trim savaitėm ilgiau negu buvo nu­matyta. Jis paruošė pranešimą, kuris bus įteiktas UNO ekonominei ir socialinei komi­sijai artimiausioj sesijoj. Sis pranešimas bus išdalinas Suvienytų Tautų tarybos nariams antroj liepos mėn. pusėj ar vėliau.

Daugelis nesutarimo punktų išskilo jau ko­miteto pasėdžių pradžioj, ir pranešimas turi priedą, kur yra išreikšta mažumos nuomonė.

Komitetas negalėjo ypatingai susitarti dėl organizacijos pobūdžio, kuri turėtų būti pritaikinti mastą, numatytą pabėgėlių likimo sut­varkymui. Didžioji Britanija pageidavo, kad šį mastą nustatytų UNO. Jos delegatas nu-

Už miškų, už slėnių, už šalių devynių, aš ilgiuosi tavęs, — tolima, mylima — graudulingų dainų, burtų žodžių švelnių, vienuma man klaiki, sušvytėk palaima!

Kas mano miestai, kalnai, žemės grožis trapus? mano mintys toli, kur bijūnai žali: ar žvaigždė užsids, ar vėjelis papūs — akys ieško tavęs debesėlių kely.

Šviesialangė seklyčia, darželis; linai, juostų raštai — sapnai kūdikystės šalies: tokia laimė didi, kaip dangus mėlyna — niekas saulės širdin tiek jaunon neilies!

Mylimoji sapnų! Rymastėlio sesuo! tu gyvybė mana, šventadienė malda; su tavim dargių naktį klaukiausia — šviesų, spinduliais burdama, tu kančias numaldai.

Užu saulę gražesnė, už žydriū dausa, it aušrinė mane per pusaulyį vėdi; tavo meilė — pabirus padangių šviesa — dega žiedu paparčio, nugrimzdus širdy.

rodė, kad vienintelis organas, kuris būtų tie­siog sudarytas Suvienytų Tautų tarybos, at­liktų visų tautų moralinę ir finansinę para­mą. Rusija, priešingai, pareiškė, kad ji rei­kalauja specialios komisijos, teoretškai nepri­klausomos nuo UNO. JAV prisijungė prie pastarosios ir šioji paėmė viršų. Naujas or­ganas posėdžiaus Europoj.

Priešingos nuomonės reikėsi, kas liečia nu­matytos organizacijos finansavimą. Didžioji Britanija laikėsi, kad jos biudžetas būtų pa­vestas tvirtinti UNO. JAV, palaikomas So­vietų, pageidavo iš savo pusės, kad suinteresuotos vyriausybės būtų laisvos tvirtinti ar netvirtinti šį biudžetą, nežiūrint kokia būtų UNO politika.

Pabėgėlių statutas, priežastys, kurios ne­leistų jiems grįžti į savo tėvynę ir kurios būtų laikomos pagrįstomis, nebuvo, iš kitos pusės, precizuotos.

Mc Neil pranešė spaudos konferencijoj, kad jis prašys komiteto, kuris jau uždaro­mas, siūlyti UNO socialinei ir finansinei komi­sijai priimti skubius laikinus nuostatus. „Mes negalime — jis pareiškė — leisti pabė­gėliams kitą žiemą gyventi, negaunant nieko kito, tik paramą. Komitetas — ir tai yra paguodžiama — yra nutaręs skubiai pradėti, kad ir silpna veikla, pabėgėlius įstatyti į nau­jus židinius.

Jei laikoma, kad vienoj amerikiečių zonoj Vokietijoj, pagal paskutinį Mc Narney prane­šimą, pabėgėlių skaičius siekia 520.000 (ne­kalbant apie tūkstančius švabų, išvartų iš Vengrijos, sudėtų ir asmenų, pašalintų iš Lenkijos užimtų teritorijų), kad nusikalsta­numas tarp beveičių (tarp kurių yra išmai­šęs neramus elementas) nenustoja augęs, tai karštai trokštama, kad greitas, bendras pa­bėgėlių sprendimas būtų įvykdytas“.

Naujoje vietoje

Juos suvežė čia beveik iš keturių vietovių. Pirmieji atkeliavo montgomeriečiai iš Doerverdeno, vėliau priimta čia už Elbės varomi fišbekiečiai; Buxtehudės lietuviai ir Bremervoerdės apskritųjų gyvenusieji atkelti pagal numatytą planą. Dar prisidėjo keilolika asmenų iš Alt Gargės. Tuo būdu lietuvių skaičius siekia iki 2.000 stov. gyventojų. Be lietuvių, šioje didžiulėje stovykloje dar yra apie 2.000 kitų pabaltiečių. Kiekvienai tautybei stov. vadovybė paskyrė atitinkamus rajonus, ir čia tvarkomės vieni kitiems nesimaišydami. Nors gyvename tarp dviejų kaimų — Seedorf iš šiaurės ir Brauel — iš pietų — čia susidaro didelio miesto išpūdis. Šioje stovykloje, savo plotu užimančioje net 114 ha, yra viso 288 pastatai, kurių 179 gyvenamieji mediniai barakai ir 20 skardinių Nissenso tipo barakų. Visa tai sudaro 24.000 m² gyvenamojo ploto, todėl patalpų atžvilgiu gyventojai gyvena gana patogiai; kiekvienai didesnei šeimai tenka po du kambarius. Tai, žinoma, yra pirmoji teigiama šios stov. gyvenimo pusė, nors su maistu yra daug sunkiau, nei anksčiau buvo, gyvenant kitose stovyklose.

Stovykloje yra ir kultūriniam reikalams pastatų. Visoje stovykloje yra net 11 įvairaus dydžio salių, kurių viena mūrinė — vadinama „didžioji“ — turi 1.150m² ir joje gali būti įrengta iki 2.000 sėdimų vietų. Lietuviai turi tris sales ir naudojasi koncertams bendra didžiąja sale.

Nauja vadovybė

Visus organizacinius ir kūrimosi darbus stovykloje atliko buv. Montgomery stovyklos L. T. B. Komitetas. Suvažiavus kitų stovyklų visiems gyventojams, sušaukus bendrą visuotinį susirinkimą, išrinkta naujas Komitetas, kurį sudaro visų buv. paskirų stovyklų atstovai. Bendrą visų stovyklų visuotinį susirinkimą sušaukė ir LRK skyrių valdybos bei literatūros mėgėjų būreliai, išsirenkdami sau naujas valdybas ir steigdami vieną Seedorfo stov. lietuvių LRK skyrių bei lit. mėg. būrelį. Atrodo, kad panašiai įvyks su skautais ir kt. kultūriniais vienetais. Naujų asmenų parinkimas į komitetus ar valdybas, kaip ir visuomet, sukelia daug kalbų ir diskusijų bet jis visuomet yra naudingas. Juk visuomet yra tie, kurie amžinai nepatenkinti esama padėtimi, nežūrind kas ir kaip tuose komitetuose dirbtų. Per susirinkimą vienas gyventojas protavo: kai visi stovyklos gyventojai bus buvę ir ragavę komitete valdžios, stovykloje, ne tik mūsų, bet ir visose kitose, esą, galima busią gražiai sugyventi. Bet šis pasakymas dar neturi reikšti, kad čia negražiai sugyvenama. Ką ten kalbėsi! Nėra namų be dūmų! Taigi, yra skirtumų skirtumėlių, dažnai pagrįstų asmeniškumais ir kt., bet jie ne esminiai.

Kaip toli tie darbai eis?

Štai, kad ir čia. Stovyklos vadovybė leido užplanuoti ir įrengti aikštėlę. Inžinierius paruošė planą ir vykdo. Ant gražaus paaukštintimo pastatytas lietuviškas, kryžius, liet. tautiniais motyvais kopyltėlė, o viduryje jų — stiebasė vėliava. Čia kasdien iškeliami tautinė vėliava. Aikštė gražiai nusodinta gėlėmis ir toliau tebetvarkoma, šiuose darbuose dalyvaujant stovyklos gyventojams. Nusibodo tautiečiai, kad jį dažniau pakvie-

čia į darbą, jis ir sako susirinkime: girdi, kasdien kviečia ir kviečia į darbus. Gal gali kas pasakyti, kada tie darbai pagaliau baigsis — ir jis, sau šypsodamas, svajoja, kada vėl galės sugrįžti prie kortų, ar pilvą išvertęs deginsis saulėje. Taip. Atprato jis nuo darbo. Net tokio nevertina, kuris mūsų reprezentacijai reikalingas. Kaip gi bus tada, kai vėl atsiders savo vežime, turės šerti arklį ir ratus repti?

Visa laimė, kad tokių neperdaugiausia yra ir todėl liet. aikštėlė eina prie pabaigos. O ji reikalinga atkreipti ypatingo dėmesio. Pats vyr. UNRRA direktorius gen. Morgan, lydimas aukštų pareigūnų, lankydamasis, džiaugėsi šia aikštele, skiriančia mus iš kitų mūsų kaimynų tarpo.

Alkanam duona rūpi...

Didžiausiu gajumu iš visų vietinių organizacijų įsikūrimo darbų ėmėsi mokyklos: gimnazija ir pr. mokykla. Inžinieriaus (vėl to paties, kuris čia dienų dienas kaip bitelė triūsia) rūpesčiu atremontuotos ir darbai parengtos gimnazijos patalpos, kuriose jau kryžtauja naujus mokslo metus (faktinai kurso baigimą) pradėjęs jaunimas. 19 asmenų gimnazija dar Doerverdene išleido į gyvenimą, aprūpintus įvairiomis žiniomis. Pradžios mokykla irgi savo duoklę atidavė. Gimnazijai paruošė 9 mokinius, kurie dabar įstojo į gimnazijos pirmąją klasę. Mokyklai tvarkomas atskiras barakas, kuriame numatoma taip gražiai susistvarkyti, kaip kad padarė gimnazija. Čia ypač pirmuosiuose skyriuose gausu mokinių. Kai anądien sutikau iškilti einančius vaikus, jų virtinė, einančių po du, tęsėsi maždaug 50 m. ilgio. Ir tai daugumoje iš tų pačių mažiųjų.

— Mokosi vaikeliai labai noriai — sako man vienas iš jų mokytojų — tik jie neprivalgę, pusiau alkanai. Kai neseniai uždaviau jiems piešinius iš atminties, tarpu tų vaikų piešinių, buvo ir toks: verkdamas vaikas su maišeliu išeina iš namų. Tada mano paklaustoji mergytė, kodėl ji taip apie, aiškino: čia vaikiukas. Jis nori duonos, o namuose jos nėra. Jis su maišeliu išeina į kaimą duonos parnešti. „Tai gal tau, mažyte, duonos neužtenka, kad tu taip pieši?“ paklausiau ją, o ji tyliai nulenkė galvutę ir, paskui linktelėjo ir mokytoja nuėjo jaunimo priešakyje, o aš visą laiką galvoju apie tas mažytes, kurios toli nuo tėviškės iš pat vaikystės mokosi kieto gyvenimo.

Žadynys — kely radinys

Vieną dieną stovykloje išeinančio dienaščių numeryje skaičiau: „Vienos stovyklos buv. vadovas p. Karpavičius L. T. B. Komitetui laikinai naudotis parūpino 6 lempų radio aparatą, rašomąją mašinėlę liet. šriftu ir pažadėjo padovanoti „Aušrinės“ chorui akordeoną. „Buvo toks redakcijos prierašas: „Tai graži parama mūsų stov. kultūriniam gyvenimui“.

Po to buvo tokie įvykiai: radio aparato užs. informacijos žiniomis visai negauta, po keleto dienų atsiimta rašomoji mašinėlė liet. šriftu, o vakar „dovanotojas“ atėjo ir akordeono atsiimti iš tautinių šokių grupės, tardamas: „Tai, mat tie dalktai ne mano nuosavi. Aš turiu juos kitiems gražinti, „Gerai sakė vienas gyventojas per susirin-

kimą: „Šitai padovanant, galima būtų ir pusę Vokietijos kam nors padovanoti“. Ir taip po visų pažadų... Senieji stovyklos gyventojai, kurie vis mėgsta priežodžiais teisybę įrodyti, dabar kartoja: „Žadynys — kaip kely radinys, arba radai arba ne“.

Taigi, gražiai dirbusi taut. šokėjų grupė dabar susitiko su sunkiausia problema: akordenono klausimas. Choras ir toliau rėpetuoja, naujas dainas, atsieit ir mikulkines, besimokydamas. Dar besikuriančiai stovyklai choras, tautiniai šokiai, talkininkaujant operos solistei Juzei Augaitytei ir V. Dvarionui, jau du koncertus suruošė. Mezgasi teatras, naujai rėpetuodamas J. Vedegio 4 v. istorinę dramą „Galinda“. Meniniame gyvenime uoliai talkininkauja rašytojas Jurgis Jankus.

Lietuviško stiliaus altorius

Vienoje didelėje salėje įrengta bažnyčia. Iš oro pusės ant stogo pastatyta didelis elektros lempučių pagalba apšviestas kryžius. Viduje taip pat pačių lietuvių rankomis dar Doerverdene pagamintos dvi gražios klausyvos ir kt. Dabar neseniai vėl to paties inžinieriaus sur. pojektuotas ir įrengtas lietuviško stiliaus altorius — vykusį medžio drožinėjimo imitacija lietuviškame stiliuje. Imant galvon, kad altoriui gaminti medžiaga ir priemonės buvo gana primityvios, darbas atliktas skoningai ir gražiai.

Bažnyčia ir tikinčiųjų reikalais rūpinasi buv. Buxtehudės lietuvių kunigas J. Adomavičius.

Spaudą į teismą

Vos atsikėlus į naują stovyklą iš Montgomery stovyklos, išėjo gana vykęs žurnalo laikraštėlio „Kirvarpos“ leidinėlis. Ten gražiu juoku buvo prisimintas persikėlimas į naująją stovyklą, Vėlykų šventimas naujojoje, bei daug kitų dalykų. L. T. B. Komiteto Spaudos Sekcijos leidžiamas dienraštis „Aktualiosios Informacijos“ tada šitai rašė: „... be vykusių karikatūrų, 4-juose teksto puslapiuose daug karčios tiesos iš naujosios ir senosios stovyklos“. Ir už šiuos žodžius vienas, „Kirvarpoje“ gražia forma pajuoktas pareigūnas padavė Komitetą į teismą, reikalaujamas išduoti šios žinutės autorių, kuris „atidengęs“ paslaptį, kad „Kirvarpoje“ buvusi aprašyta „karti tiesa“.

Dabar nekantariai laukiama spaudos teismo. Nors nesitampoma už ausų, vis dėlto į teismą paduota jau daugiau kaip 20 bylų. Pasakyros naujus teisėjus, nes ligi šiolei paskirtieji atstovauja vien tik tai buv. Montgomery stovyklą, bylos bus pradėtos svarstyti.

Gyvenimas šioks bei toks

Gyvenimo tempas čia beveik kaip mieste. Pėsčias sunkiai beapeitumei čia visą rajoną, nes visoje stovykloje šlaku grįstų yra apie 6 km. bendro ploto kelių. Kas kur dedasi, kas kur turi vykti, gyventojai tesužino tik-tai iš dienaščių. Taigi, paimkime jį. Štai, skaitome: „Vakar ties beseinu, esančiu prie pirties, žaisdamas 4,5 metų amžiaus berniukas įkrito į vandenį ir ėmė skęsti. Jį išgelbėjo skautė Ramutė Trumpauskaitė, kuriai skautų tuntų vadovybė ir berniuko tėvai labai dėkojo“. Toliau: „... dėl ne-žinomų priežasčių II rajono 8 barake apie 2 vd. kilo gaisras. Barakas su visais gyventojų dalktais sudegė. Lokalizavus ugnį, pavyko kitus barakus išgelbėti. „Dar toliau (Perkelta į 4 psl.)

Siu dienu lenkija

Laikinei Lenkijos vyriausybei, dominuojamai komunistų partijai, Amerika balandžio 24 d. suteikė dvi bendros 90 mil. dol. sumos paskolas ta sąlyga, kad Lenkija laikysis demokratiškos prekybos politikos ir įvykdys laisvus ir nevaržomus rinkimus būsimajai santvarkai nustatyti, kaip numatyta Potsdamo sutartimi. Po dviejų savaitžių Amerikos vyriausybė buvo priversta sulaukyti paskolas, nes pasidarė aišku, kad Lenkijos vyriausybė ne tik lauzo pažadus, bet paskolas laidavimą naudoja propagandos tikslui, būtent, Lenkijos gyventojams įtikinti, kad Vašingtonas apbruojas jos politiką. Po to laiko Lenkijos raida patvirtino Vašingtono požiūrio išmintingumą.

Lenkijos vyriausybė pirm rinkimų pasiryžusi įvykdyti referendumą tikėdamasi, kad tauta aprobus jos, vyriausybės, tris pirminius tikslus — visagali vienų rumų parlamentą, panašų, kaip seniai Prancūzijoje atmetąjį, mandatą pramonės nacionalizacijai ir „žemės reformai“, kuri jau sunaikino Lenkijos plataus masto žemdirbystę ir dabar yra jos bado priežastis, ir Lenkijos naujųjų sienų „legalizavimą“, kaip jos nustatytos TSRS, bet dar tebelaukia taikos sutarties sprendi-

mo. Dabartinė vyriausybė tuo būdu aiškiai bando padidinti savo galią, prieš leisdama si rinkimus partijų plotme, ir tuo pat metu nustatyti krašto politiką, kad būsimoji vyriausybė nebegalėtų jos pakeisti.

Be viso to, laikinė Lenkijos vyriausybė naudoja totalinio režimo įprastinius metodus rinkimų tikslui sunaikinti, versdama visas partijas į vyriausybinių bloką, kuris parlamento vietas ir vyriausybės postovius skirsto arbitrariškai ir neatsižvelgdamas į partijos stiprumą. Vienos partijos valdžios surogatas motyvuojamas tuo, kad kraštas nesąs pribrėndęs rinkimų bandymui, bet, rodosi, tik vien šio metodo dėka komunistai tegali išlaikyti pasistvėrę valdžią. Jiems jau pavyko į savo bloką suvartyti visus be vienos partijos, be Lenkijos ūkininkų partijos, kuriai vadovauja Mikolaičikas ir kuris skelbiasi surinksiąs 70% balsų.

Nepadėjus nieko įsteigta komunistinė ūkininkų partijai, „saugumo policija“ pradėjo iš Mikolaičiko partijos gaudyti „antidemokratinės fašistų“ grupes. Pats Mikolaičikas liko nepaliestas. Bet kiek laisvi ir netrukdomi gali kokie rinkimai būti, jei jie vykdomi tokiomis sąlygomis? New York Times.

Karalius Umberto II apeliuoja

Roma. Iš Romos pranešama, kad tarp karaliaus Umberto II ir ministerio pirmininko pasireiškė nuomonų skirtumas. Karalius reikalauja, respublikos paskelbimą atidėti iki tol, kol vyriausias teismas paskelbs pilną, decizią tautos balsavimo dėl valstybės formos. Iki tol karalius siūlo regentu palikti De Gasperi arba Orlando.

SOVIETAI ATMETĖ

Londonas. Anglų pasiūlymą pasiūsti keturių didžiųjų delegaciją į Cirenaiką ir Tripolitanią susipažinti su gyventojų opinija, sovietai atmetė, motyvuodami, kad tas buvo numatyta praveisti biurokратиškai atsiklausiant tik valdininkų.

BEVINAS VEL KALBĖS

Londonas. Šiandien užsienių reikalų ministeris Bevinas pasakys kalbą darbo partijos konferencijoje. Šiai kalbai pridudama daug reikšmės.

VENGRŲ MISIJA PARYŽIJE

Paryžius. Vengrų vyriausybės misija atvyko į Paryžių, kur referus viceministerių konferencijai Vengrijos reikalus. Taip pat atstovaus ir Vengriją ir per ministerių pasitarimus.

„NEW YORK TRIBUNE“ ISVADA

Naujorkas. „New York Tribune“ rašo, kad jei Sovietų Sąjunga nepriims bendradarbiavimo su vakariniiais sąjungininkais, tai tas reikš visišką sugriuvimą ir išsikyrimą.

SAUGUMO TARYBOS POSĖDIS ATIDĖTAS

Naujorkas. JTO generalinis sekretorius Trigve Lie pranešė, kad Saugumo Tarybos posėdis, kuriame turėjo būti svarstomas Ispanijos klausimas, atidėtas kelioms dienoms.

PASITRAUKĖ KABINETAS

Paryžius. Naujamam konstituciniam parlamentui senosios vyriausybės pirmininkas įteikė kabineto atsistatydinimo raštą. Po to, posėdis buvo atidėtas.

NERAMUMAI ITALIJOJE

Roma. Vakar daugely Italijos vietovių užregistruoti neramumai, ypač Neapoly. De Gasperi 3-čią kartą kreipėsi į karalių Umberto II. Karalius pareiškė, kad jis nenori trukdymų daryti, bet taip pat negali neatsižvelgti ir į žymios tautos dalies valią.

PANIKA JUODOJOJE RINKOJE

Pasirodžiusi žinia, kad aliantinės markės bus išimtos iš apyvartos, vokiečių juodojoje rinkoje prasidėjo karštligiškas pirkimas ir pardavimas. Auksas brangieji akmenys ir kontrabandinė valiuta pasiekė astronomines sumas. Vaizboje aktyviai pasireiškia žymūs naciai, tarpininkais naudoja žydus ir buvusius vergus darbininkus kitataučius.

C. Daily Mail Nr. 16083.

Sportas

KARALISKOJO TENISO KLUBO TRENERIS — LIETUVIS PURVĖNAS

Svedų spaudoje dažnai galima užtikti apie puikų lietuvių teniso trenerį ir krepšinio žaidėją Bronių Purvėną, aristokratiškojo sporto mokytoją, kuris yra karališkojo teniso klubo pirmasis treneris.

Purvėnas yra pabėgęs Svediją 1940 m. Jis jau Lietuvoj buvo žinomas, kaip teniso žaidėjas, laimėjęs juniorų teniso nugalėtojo titulą. Svedijoje jis tuoj išgarsėjo ir pasiekė pirmojo trenerio vietą žymiausiame klube, kurio priešaky stovi pats kronprincas.

VL. VIJEIKIS ILIUSTRUOJA „PAVASARIO BALSUS“

Dail. Vl. Vijeikis, šiuo metu gyvenąs Paryžiuje, iliustruoja linoleumo raiziniiais Maioronio „Pavasario balsų“ pirmąjį skyrių. Tai bus apie 50 puslapių leidinys, kurio išleidimu turėtų susidomėti mūsų leidyklos.

PIRMENYBĖ STATYBININKAMS

Sydneys (AP.) Statybos amatininkai, moka patys pasistatyti namus ir gailėstingosios seserys ligoninėms sudarys 35.000 emigrantų avangardą, kurį į Australiją atveš 1947 m. iš Britanijos ir Eurozos žemyno.

Australijos imigracijos ministeris pasakė, kad pirmenybė bus teikiama šioms dviems kategorijoms.

Statybos amatininkai Sydneyje uždirda apie 7 svarus 5 dienų, 40 val. darbo savaitėje, o seserims laiduojamas 4 sv. 14 šil. minimumas.

Planuojama nauja imigracijos laivininkystės linija, vežiosianti atpiginta kaina.

Ministerio pirmininko pavaduotojas pareiškė, kad aziatai šiaurėje nuo Australijos „kovoja dėl erdvės vienos pėdos ir norėtų savo gyventojų pertekliaus milijonus nusiųsti į Australiją. Mes neatšaukiamai vedame Baltosios Australijos politiką“.

TIKIMASI GERO DERLIAUS

Remdamosi savo ir JT maisto ir žemdirbystės organizacijos daviniais, JAV paskelbė su visomis detalėmis, kad šiemetis pasaulio grūdų bei javų ir cukraus derlius numatomas didesnis, kaip pernykštis. Tačiau spėjama mažiau būsiant mėsos, pieno ir riebalų.

KOREKTŪROS KLAIDA

Vakar dienos Nr. str. „Širdies žvilgsnis“ įsibrovė stambi klaida. Paskutinėj pastraipoj vietoj „net būdami...“ turi būt „ne būdami...“

Naujoje vietoveje

(Atkelta iš 3 psl.)

tokios antraštės: „Lankėsi Gen. T. Daukantas“, „Atidaryti skiltininkų kursai“ ir t. t. t. Stovykla judrėja, turėdama tokios retos energijos žmogų, kaip šį taurų senelį Genorolą. Jis čia kaip skruzdėlė dirba ir mokykloje ir visuomenėje, visur kiek išgalėdamas.

Įvairu stovykloje. Štai, neseniai gimnazijos moksleiviai atsiveikino su savo 4-os kl. drauge, palikdami ją vieną Zenevo kapinyne, neseniai pabėgėliškąjį gyvenimą traukiančiam tėvui naujai užgimusio kūdikio šauksmas išmušė kortas iš rankos, o tik ką — jaunam daktarui stovyklos choras turėjo laimės „Veni creator“ sugiedoti, o tik dabar 60 m. jaunikis vedė 20 m. amžiaus panelę.

Nesakysiu niekad, kad gyvenimas nuobodus. Ne! Jis toks pats margumo, kaip ir tas oras pajūryje: čia jis apsiniaukęs, žaibuoja ir lyja, čia vėl švelnus vėjelis ir saulė su giedra. Vis dėlto įdomu čia tarp Hamburgo ir Bremeno, su kuriais mes taip pat nemažą ryšį turime: pirmajame mokslinai 35 mūsų studentai, o antrajame — parduodavome kavą, kai gaudavome ją virtuvėje...

S. Narkeliūnaitė.